
A PROPÒSIT DE L'EDICIÓ D'UN LLIBRE...

MODEST MORENO I MORERA

El present articlet que us ofereixo, vol ser una nota bibliogràfica sobre el llibre d'Esteve Busquets i Molas: **Mossèn Josep Maideu i Auguet, Mestre compositor, musicòleg i organista**. No es tracta pas d'escriure una història sobre la persona de Mn. Maideu, car seria com fer un altre llibre. Personalment, he de dir-ho, mai el vaig conèixer i únicament era coneguda per mi la seva organistia a Vilafranca del Penedès. Si he titulat el meu article "A propòsit de l'edició d'un llibre...", ha estat per fer una aproximació al músic i organista Mn. Josep Maideu. És motivat per dues raons: Primera, que Mossèn Josep estava a Vilafranca del Penedès com a organista de la Basílica de Santa Maria, i en segon lloc perquè tot el que fa referència als orgues i organistes m'interessa. Si voleu hi cap aquella dita: "Cada sant vetlla pel seu altar".

No hauria de dir-se, però és d'interès remarcar-ho, que Mossèn Josep mai va oblidar la seva vila nadiua –els qui el van conèixer, bé prou que ho saben– demostrant el seu amor per Ripoll en moltes ocasions. A l'Arxiu-Museu de Ripoll hi ha dipositada una gran i variada col·lecció d'obres seves, retalls de premsa i molts records que, amb efecte, oferia a la Vila de Ripoll. El llibre d'Esteve Busquets i Molas no escatima detalls que ens fan copsar aquesta realitat, avastament.

Seria bo fer un estudi a fons de l'obra musical de Mn. Josep Maideu, però en aquesta ocasió no era la finalitat del meu treball. M'ha cridat, però, l'atenció un llibre que es troba a l'Arxiu-Museu Sant Pere de Ripoll, i que porta escrit en el lloc: "Composicions musicals de Mossèn Josep Maideu i Auguet, Pvre". Aquest opuscle, bellament enquadernat, conté 42 composicions, repartides en 189 pàgines; tot ell, tret del primer full, és manuscrit. En la primera pàgina, a impremta, hi ha la següent dedicatòria: "Composicions musicals de Mossèn Josep Maideu i Auguet, Pvre. Ben agraït a Déu Nostre Senyor i a Santa Maria de Ripoll, faig ofrena de les presents composicions als meus estimats pares, en testimoni de veneració i vertader amor filial. Vilafranca del Penedès, Diada de la Nativitat de St. Joan Baptista, 1927. Totes les presents composicions han estat revisades i aprovades pel meu molt estimat mestre Mn. Lluís Romeu, Pvre". Segueix la signatura de l'autor.

En la plana següent hi ha unes paraules de Mn. Lluís Romeu, escrites a mà pel mateix Mn. Romeu, que tot seguit transcriuré:

"Si tota obra d'art, quan és sincera, és com un mirall que'ns reflexa l'ànima del artista, aquí tenim el retrat ben just d'una ànima sacerdotal i catalana que no busca sinó la major glòria de Déu i el profit espiritual del seu poble.

Aquestes composicions porten el reculliment de la pregària perquè són com un esplai del zel; porten la sentor de la terra perquè són eixides del cor i porten l'art vertader perquè són filles de la sinceritat.

Bella pensada la del dilectíssim amic i deixeble que ofereix als seus Pares aquesta branca plena de fruits de la seva inspiració.

De la joia dels Pares no en parlem: es massa íntima per a que pugam capirla.

¡¡Per molts anys!!

Lluís Romeu, Prev." (sic.)

Una persona de Ripoll que havia cantat a la "Capella de Santa Maria" en temps de Mn. Enric Bonada, es lamentava que les cançons religioses de Mn. Josep Maideu, no haguessin estat més prodigades en les celebracions litúrgiques al Monestir, car algunes -afegí- són d'una gran qualitat musical.

Aquestes paraules són el record d'unes melodies plenes de musicalitat que, ella no sap per quina raó, es deixaren de cantar just després que Mn. Enric Bonada deixés el metratge de la "Capella".



Esteve Busquets i Molas: **MOSSÈN JOSEP MAIDEU I AUGUET. Mestre compositor, musicòleg i organista. Biografia i relació de Goigs.** Edició patrocinada per Caixa Penedès, a iniciativa dels Amics dels Goigs de Barcelona.

Aquest és el títol del llibre d'Esteve Busquets i Molas, en el qual se'ns presenta una de les més fortes personalitats musicals del seu temps:

Mestre compositor, musicòleg i organista. Mn. Josep era fill de Joan Maideu i Mercè Auguet. Estudià la música amb el seu pare, primerament, i a l'Escolania del Monestir de Ripoll "i els altres, com ell ha explicat, amb el mestre Guix" (cf. Op. cit. p. 11). A més va tenir com a mestres a Mn. Lluís Romeu i Mn. Josep Colomer, en l'harmonia i el contrapunt, i en l'orgue, respectivament.

El 1919, tot just ordenat prevere, Mn. Josep obté el càrrec de beneficiat organista de la basílica de Santa Maria de Vilafranca del Penedès. "...quan prengué possessió del benefici d'organista de Santa Maria es manifestava "atribolat" –segons digué– "per la magnitud d'aquell instrument que reconstruït feia pocs anys, conservava encara nobles materials antics i era un prodigi de sonoritat. Això l'esperonà a estudiar de valent i perfeccionar-se en el domini de l'anomenat "rei dels instruments", fins a convertir-se en un veritable "organista d'església", capaç, també, però, de donar meritoris concerts, com feu (...) arreu de Catalunya". (cf. Op. cit. p. 18). En aquesta pàgina hi ha en la nota 11 les inicials L.M.G. i al costat de les quals s'indica "(suposem el metge Lluís Melo i García)". Jo m'atreveria a dir que les lletres L.M.G., corresponen a Lluís Mas i Graells, organista de Santa Maria de Vilafranca del Penedès, deixeble de Mn. Josep Maideu. El mateix Sr. Mas-Graells, M'ha parlat en més d'una ocasió de Mn. Josep Maideu. L'orgue de Vilafranca, pel que Mn. Josep se sentia "atribolat", va ser cremat, juntament amb tota l'església, el 6 d'octubre de 1934. Tenia aquell orgue elements del S. XVI. L'últim canvi que va haver d'aguantar aquell orgue, data de 1913, "el convertí en un excel·lent instrument, el so del qual és recordat per molts. El constructor d'aquell orgue, Sr. Prince, venia cada any a Vilafranca, des de París, per afinar-lo". (cf. L'Orgue de Santa Maria. Text: Lluís Mas i Graells. Editat per la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès. 1981). L'orgue actual va ser construït per Gaietà Estadella, entre els anys 1941-42. Aquest instrument és un dels bons exemples de l'orguener Estadella, digne d'esment d'altra banda, que no ha estat convertit a mecànic. Aquest orgue es va inaugurar "el dia 23 d'agost de 1942, pocs dies abans de la Festa Major, donant-hi un concert el qui aleshores era organista titular de la Basílica, Mn. Josep Maideu, que ho fou durant cinquanta anys". (cf. L'Orgue de Santa Maria...)

Com a compositor té, Mn. Josep Maideu, estils molt variats, però destaca la seva producció religiosa. El llibre ens dona la xifra "de 240 peces musicals –sense comptar-hi els Goigs– de les quals unes 145 foren estampades ací i a l'estranger". Moltes de les seves composicions varen merèixer l'elogi del moment, i algunes d'elles sigueren guardonades en importants certamens; entre ells, i per tres anys seguits: "Guanya tres

vegades el Premi –i algun accèssit–, Nacional de Musicologia, del Consell Superiors d'Investigacions Científiques”. (cf. Op. cit. p. 27).

Compositors com Rafael Subirachs, Cassià Casademont, Sancho Marraco, entre d'altres, li compongueren obres per a l'orgue. Mn. Josep Maideu, dedicava una atenció específica al repertori popular religiós: Els Goigs. Hom no sap exactament quina quantitat en compongué. Amb tot en té més de 300 enregistrats i amb un total de més de 500 edicions. (cf. Op. cit. p. 35)

Tornant a l'organista, i en referència als concerts d'orgue del dia de Sant Esteve, he rebut unes lletres del Sr. Lluís Mas i Graells, organista de Vilafranca del Penedès, en les quals em diu textualment: “Corresponc als teus desitjos i t'envio fotocòpies dels set primers concerts de Sant Esteve que va donar Mn. Josep Maideu, si bé observo que no tinc el que correspon a l'any 6.^c (1953). Van doncs, solament sis programes. D'aquests concerts puc dir-te que jo vaig haver de pregar-li molt per a que els iniciés; ell creia que no tindrien èxit. I certament n'han tingut, ja que aquest any, Deo valente, es farà en n.º 40 (!). Amb motiu d'aquests concerts han passat per l'orgue de Santa Maria els millors organistes del país i alguns de fora. (Montserrat Torrent, Modest Moreno, Bernat Bailbé, Jordi Figueras, etc.). Tinc la llista i programes de tots per si t'interessés”. La carta està datada a Vilafranca del Penedès a 15 de novembre de 1988, i el motiu és pel fet que jo vaig demanar-li tingués a bé enviar-me algun programa dels molts concerts d'orgue que va donar Mn. Josep Maideu. És molt amable, el Sr. Mas i Graells, d'incloure'm entre els “millors organistes”, i li agraeixo que els organistes que ha esmentat hagin estat precisament els meus professors d'orgue, a Terrassa i a Barcelona; li agraeixo de tot cor l'atenció envers a mi. Vilafranca, representa per a mi un punt d'interès i de referència; vaig donar-hi la “30.^a edició del Concert de Sant Esteve”, va ser el meu debut com a organista; després hi he anat tres vegades més, una de les quals, també, el dia de Sant Esteve. Sempre he polsat amb goig aquell instrument. El Sr. Mas escriu en el llibre L'Orgue de Santa Maria, relacionat anteriorment: “L'Orgue, a més de la seva funcionalitat com a instrument del culte, dóna a conèixer, mitjançant els concerts, la gran música organística de tots els temps, ja sigui sol o acompanyat d'altres instruments o de veus humanes. Té, doncs, també una missió artística i educativa, que el fa digne de l'atenció, el suport i l'estimació de tothom, constituint una peça important del patrimoni cultural de tots els vilafranquins”. És ben cert que el públic de Vilafranca coneix a fons una important part de la literatura escrita per a orgue. Ha escoltat molta música i molta en versions ben diferents, ja des de Mn. Josep Maideu.

En els programes d'orgue de Mn. Josep Maideu, hom hi troba obres de Couperin, Bach, Franck, Vila, Pleyel, Daquin, Guilmant, Urteaga, Casademont, Romeu, Massana, Lambert, Mayral, i d'ell mateix.

Per gentilesa del Sr. Mas i Graells, a continuació reproduceixo –a tall documental– el primer programa de l'edició del Concert de Sant Esteve i que correspon a l'any 1947:

BASÍLICA DE SANTA MARÍA
DE VILAFRANCA

Recital de Órgano
1.^a AUDICCIÓN DE NAVIDEÑAS

A CARGO DEL R.VDO. ORGANISTA
D. JOSÉ MAIDEU AUGUET. PBRO.

FESTIVIDAD DE SAN ESTEBAN

26 DE DICIEMBRE de 1947

A LAS 11'30 EN PUNTO DE LA MAÑANA-

De todas las fiestas del año litúrgico, ninguna como Navidad es capaz de abrir tan desbordante caudal de pureza y ternura humana.

Quizá sea esta la causa de que, en estos días, sintamos renacer en nosotros la pura armonía de la inocencia ya perdida.

Navidad no es sólo la gran fiesta del año: es un estado del alma de la Cristiandad entera; el supremo acorde sentimental con que responde la débil cuerda humana al ser pulsada por el supremo misterio del Amor Divino.

Sabido es que ninguna otra actividad creadora del hombre es más apta que la música para traducir estos puros estados del alma. De aquí que el recital de canciones navideñas del días de San Esteban debe ser recibido como el mejor regalo espiritual de estas fiestas.

Todo lo demás queda ya dicho al añadir que la ejecución estará a cargo de la fervorosa sensibilidad y destreza interpretativa de nuestro organista, Mosén José Maideu.

Programa

I

Invitación Navideña

Nadala

Pastoral

Seis impresiones Navideñas

a) Introducción

b) Cantabil

c) Villancico popular

d) Canción de cuna

e) Capricho

f) Final

Adeste Fideles

Suite Navideña

Mariano Mayral

Mas y Serracant

J. M.^a Pasró, pbro.

Juan B. Lambert

Luis Urteaga

Luis Romeu, pbro.

II

Navidad

Adoración

Noël

Cantabil

Pastoral

Melodía

Gran Rapsodia Catalana sobre motivos Navideños

Luis Romeu, pbro.

José Maideu, pbro.

J. Suñé Sintes

Antonio Masana S.

Juan B. Lambert

Juan B. Lambert

E. Gigout

Mn. Josep Maideu i Auguet, havia nascut a Ripoll el dia 3 de maig de 1893, i s'adormí en la Pau del Crist el dia 8 de gener de 1971, a Vilafranca del Penedès.

Tenint en compte que tota la seva vida havia estat al servei de la música i de l'orgue, no puc menys que unir-me al seu homenatge amb un fragment del programa del "Concert Inaugural de l'Orgue de la Basílica del Monestir de Santa Maria de Ripoll", que segurament –i dic segurament perquè no està signat– va escriure algun membre de la família Maideu, donat que una gran part de l'afer de l'orgue de Ripoll ho portaren ells, en motiu d'aquella ocasió: "Però les qualitats d'un orgue es faren paleses i s'exalçaran si l'executant coneix l'instrument i s'ha dedicat a l'estudi pacient, llarg i conscient de l'especialitat d'orgue. Aquest últim, davant de l'orgue, serà un artista, i els artistes ennobleixen la matèria que tenen a les mans mentre que els que no ho són la degraden".

De segur que Mn. Josep Maideu va ser el pacient estudiós, incansable i infatigable de l'especialitat d'orgue. Realment és així: l'estudi de l'orgue és llarg –els organistes bé que ho sabem– i és per aquesta especialitat que en prenem consciència: Tota una vida al seu servei. Gràcies Mn. Josep Maideu i Auguet per la seva lliçó.